Mario Benedetti: Amolyan őrangyalféle

Más o menos custodio (1982?)

Sebastián bácsi volt az első, aki mesélt neki az Angyalról. Még jóval azelőtt, hogy megjelent volna. Eduardo bácsi volt az első, aki kétségbe vonta az Angyal létezését. De Ana María abban a korban volt, amikor az ember hisz az angyalokban, úgyhogy hagyta, hogy Sebastián bácsi meggyőzze; aki azon kívül, hogy anyai ágon a nagybátyja volt, pap is volt „isteni atyai" ágon. Ezért aztán egyszerűen nekiállt, és várta az Angyalt. Sebastián azt mondta, hogy Őrangyalnak kell hívnia, de Ana María elhagyta az előtagot: úgy hívta, hogy Angyal, és kész. Talán azért, mert a szomszédjuk, Manolo, éjjeliőr volt, ő pedig képtelen volt elfogadni, hogy egy Angyalnak bármi köze legyen ahhoz a potrohoshoz.

Sebastián szerint minden férfinak és minden nőnek, de különösen minden kisfiúnak és minden kislánynak lehet saját Őrangyala, aki tulajdonképpen egy oltalmazó entitás, mely gyakran figyelmezteti pártfogoltját a veszélyre, vagy eltéríti őt a veszedelem útjából. De ahogy telnek az évek, ahogy a gyerekek felnőnek, a férfiak és a nők egyre inkább számítóvá és képmutatóvá válnak, elveszítik tisztaságukat és önzetlenségüket, az őrangyaluk pedig ott marad az út szélén, legalább olyan összezavarodottan, mint amennyire feledésbe merülve.

„Marhaság – mondta az ateista materialista Eduardo bácsi. – Csak egy olyan tökfilkó, mint Sebastián képes hinni ezekben a szamárságokban.

Nekem aztán mindegy, mennyi időt tölt a szenteskedő, bigott dogmáival, de az mégiscsak fölháborító, hogy kihasználva az unokahúgom naivitását efféle ostobaságokat ültessen el a fejében." És beszélt Agustínnal, a testvérével, Ana María apjával. De Agustínnak éppen túlságosan sok kiemelten fontos teendője akadt ahhoz, hogy mellettük érdemben foglalkozhasson egy oly jelentéktelen kérdéssel, mint az angyalok *státusa.* Sebastián ugyanakkor beszélt Esterrel, a nővérével, Ana María anyjával, hogy figyelmeztesse, milyen végzetes hatással lehet sógora a tízéves unokahúgára, hogyan térítheti el veleszületett vallásos meggyőződésétől, de Ester nem osztotta a véleményét. Tulajdonképpen Ana María egyáltalán nem vallásos meggyőződésből várta, hogy eljöjjön az Angyala. Egy marslakót vagy egy farkasembert is hasonló lelkesedéssel várt volna, viszont Sebastián prédikációi valószínűbbé tették az Angyal eljövetelét. Mindenesetre Ana María számára a dolognak egyáltalán nem volt vallásos tartalma, inkább egy szép álom örömteli beteljesülése lett

Quien primero le habló del Ángel fue el tío Sebastián. Mucho antes de que el Ángel apareciera. Quien primero negó al Ángel fue el tío Eduardo. Pero Ana María estaba en la edad de creer en los ángeles, de modo que se dejó convencer por el tío Sebastián, que además de tío por parte de madre, era cura por parte de Dios padre. Y sencillamente ella se puso a esperar al Ángel. Sebastián decía que debía llamarlo Ángel de la Guarda, pero Ana María le quitaba el apellido, lo llamaba Ángel y punto. Quizá porque el almacenero de la esquina se llamaba Manolo de la Guarda y ella no podía aceptar que un Ángel fuera pariente de aquel barrigón.

Según Sebastián, cada hombre y cada mujer, pero sobre todo cada niño y cada niña, podían tener su Ángel de la Guarda, o sea una presencia protectora que muchas veces les avisaba de un riesgo o los apartaba de un peligro. Pero a medida que los años pasaban, a medida que dejaban de ser niños, los hombres y mujeres se iban volviendo egoístas y sórdidos, iban perdiendo pureza y generosidad, y sus respectivos custodios iban quedando en el camino, tan confundidos como olvidados.

"Pavadas" decía el tío Eduardo, ateo y materialista, "sólo un zoquete como Sebastián puede creer en esas tonterías.

En realidad me importa poco que él se mueva en ese submundo de beatas y santurrones, pero sí me indigna que se aproveche de la candidez de mi sobrina para meterle en la cabeza tales disparates". Y hablaba con su hermano Agustín, padre de Ana María. Pero Agustín tenía demasiadas tribulaciones de primer orden como para ocuparse además de un rubro tan prescindible como el *status* de los ángeles. Sebastián por su parte hablaba con su hermana Ester, madre de Ana María, para prevenirla contra la nefasta influencia que su concuñado podía ejercer sobre la sobrina de diez años, apartándola de su natural vocación religiosa, pero tampoco Ester tomaba partido. En realidad no era una vocación religiosa lo que llevaba a Ana María a esperar a su Ángel. Con la misma expectativa habría aguardado a un marciano o a un lobizón. Sólo que las prédicas de Sebastián hacían más verosímil la presencia del Ángel, que para ella no implicaba ningún sentido religioso sino que tendía a ser la gozosa concreción de un sueño lindo.

De modo que cuando el Ángel hizo por fin acto de pre-

volna.

Úgyhogy, amikor végül megjelent az Angyal, és egyszer csak ott sétált mellette, Ana María – aki azon a hétfőn teli táskájával a hátán éppen az iskolába tartott – nem kezdett hisztérikus sikoltozásba, a szája sem maradt tátva, és nem is vetett rögtön három bukfencet. Egyszerűen köszönt az Angyalnak, bár mi tagadás, a zöld szeme azért fölcsillant.

Úgy öltözött, akár egy halandó (farmer, fehér ing, kék pulóver) de ez nem számított, Ana María tudta, hogy Angyal volt. Úgy látszott, az Angyal is szimpatizál vele, mert attól a hétfőtől kezdve minden reggel csatlakozott hozzá az iskolába menet. Vasárnap és ünnepnap az Angyal nem jelent meg, valószínűleg azért, mert nem voltak órák, de az is lehet, hogy az angyalok is pihennek.

Mindenesetre Ana María megőrizte a titkot. Egyetlen osztálytársának sem említette a dolgot, félt, hogy kigúnyolják, mint amikor bevallotta nekik, hogy beszélgetni szokott a nagypapa kutyájával, és bár Trifón – nyilvánvaló okokból – soha nem felelt neki szavak formájában, igenis rámosolygott, máskor pedig cinkosan kacsintott egyet, vagy bólintott a fejével. Még Sebastián bácsinak sem beszélt az Angyal jelenlétéről, egyszerűen azért, mert sejtette, hogy a pap minden nap Eduardo bácsi orra alá dörgölné a győzelmét, ő pedig ezt nem akarta, mivel – az angyalos témától eltekintve – igazán szerette Eduardo bácsit, és még egy kicsi részvétet is érzett iránta, amiért nem volt képes hinni az angyalokban.

Igazság szerint Ana María nagyon élvezte az új társaságot. Az Angyal sohasem beszélt, csak figyelt. Közben a tekintete, akár az ég, néha elkódosült, máskor ragyogóan tiszta volt. Ő pedig elmesélte, milyen napja volt az iskolában, és mesélt a családi bonyodalmakról is. Nagyritkán az Angyal elmosolyodott, olyankor Ana María bőségesen kárpótolva érezte magát, és boldog volt.

Otthon ugyanakkor kevésbé volt nyugalmas az élet. Eduardo bácsi köddé vált, és senki sem beszélt róla. Amikor Ana María érdeklődött felőle, az anyja szemrehányó pillantást vetett rá. Végül aztán kinyomozta, mi áll a rejtély hátterében. Eduardo bácsi börtönbe került. Érdekes módon Sebastián bácsi helyeselte, hogy börtönbe zárták, ezért aztán kerülniük kellett a témát a családi reggeli, ebéd, sőt még vacsora közben is, de különösen azokon az alkalmakon, amikor jelen volt Sebastián bácsi is, mivel Agustín egyáltalán nem osztotta sógora álláspontját, és a vita miatt megülte a gyomrukat a sült krumpli és a rántott borda. Eduardo bácsit szörnyű dolgokkal vádolták, de Ana María egy percig sem hitte el a vádakat, és ezt meg is mondta az Angyal, és Ana María, que aquel lunes iba rumbo a la escuela con su repleta cartera a cuestas, lo vio caminando a su lado, no prorrumpió en grititos de histeria precoz ni se quedó con la boca abierta ni dio tres vueltas de carnero. Simplemente dijo buenos días Ángel, aunque eso sí los ojos verdes se le iluminaron.

Vestía como un ser corriente (vaqueros, camisa blanca, tricota azul) pero no importaba, ella sabía que era un Ángel. Al parecer, también él simpatizó con ella, porque a partir de ese lunes la acompañó todas las mañanas en su ruta escolar. Los domingos y feriados el Ángel no comparecía, probablemente porque no había clases o porque también los ángeles descansan.

De todos modos Ana María guardó el secreto. No lo reveló a ninguna de sus compañeras por temor a que se burlaran, como cuando les había confesado que conversaba con el perro del abuelo y aunque Trifón no le contestaba con palabras, por razones obvias, sí le sonreía, le hacía guiños de complicidad o asentía con la cabeza. Ni siquiera habló con el tío Sebastián de la presencia del Ángel, sencillamente porque intuyó que el cura iba entonces a jeringar diariamente al tío Eduardo con la impertinencia de su victoria, y ella no buscaba eso, ya que, tema angélico aparte, quería verdaderamente al tío Eduardo y hasta lo compadecía un poco porque no era capaz de creer en los ángeles.

Lo cierto era que Ana María disfrutaba mucho con su nuevo acompañante. Éste no hablaba, se limitaba a mirar. Con ojos que, como el cielo, unas veces estaban nubosos y otras veces despejados. Ella le contaba toda su jornada escolar y también las peripecias familiares. En contadas ocasiones el Ángel sonreía y Ana María se sentía entonces ampliamente recompensada y feliz.

En la casa la vida era sin embargo menos apacible. El tío Eduardo se había hecho humo y nadie lo mencionaba. Cuando Ana María preguntaba por él, su madre la recriminaba con la mirada. Por fin pudo averiguar en qué consistía el misterio. El tío Eduardo estaba preso. Curiosamente, al tío Sebastián le parecía bien que estuviera preso, y por eso no se podía tocar el tema ni en el desayuno ni en el almuerzo ni siquiera en la cena, sobre todo cuando estaba presente el tío Sebastián, ya que Agustín no estaba en absoluto de acuerdo con la opinión de su cuñado y la discusión convertía en indigestas las papas fritas y las milanesas. Al tío Eduardo lo acusaban de unas cosas horribles, pero Ana María nunca las creyó, y así se lo dijo al Ángel, cuya mirada fue tierna y apro-

gyalnak, aki gyöngéden és együttérzőn nézett rá.

Egyik reggel Ana Maríát félrehívták a szülei, és tudtára adták, hogy mindhárman elhagyják az országot. Mikor? Másnap. Ana María nem kérdezte, miért a sietség, először is azért, mert nem nagyon érdekelte, másodszor pedig azért, mert rögtön az Angyalra gondolt. Ha el kell válniuk, az mindkettőjük számára borzasztó szomorú lesz. Odáig merészkedett, hogy fölvetette, ő itt maradhatna a nagyszülőknél, így be tudná fejezni az iskolai évet. De sem Agustín, sem Ester nem fogadott el kifogásokat. Együtt, mind a hárman utaznak, a döntés végleges volt.

Ana María kiment levegőzni, és bár egyáltalán nem remélte, hogy megtalálja az Angyalt, ő mégis ott volt, mintha tudta volna, hogy eljött a búcsú ideje. Könnyekkel küszködve osztotta meg vele a rossz hírt, az Angyal tekintete pedig – ahogy az várható volt – elködösült. Ana María szerette volna megsimogatni, ahogy Trifónt is szokta, de köztudott, hogy az angyalokat nem lehet megsimogatni. Így nem tehetett mást, megkérdezte, nem volna-e lehetséges, hogy ő is elutazzon velük, sőt még azt is hozzátette, hogy Sebastián bácsi azt mesélte neki, az őrangyalok követik az őrzött személyt, akárhová is költözzék. Az Angyalnak még jobban elködösült a tekintete, és nem várt beletörődéssel megrázta a fejét. Ana María egy kicsit becsapva érezte magát. Azt gondolta, hogy az Angyal merészebb, eltökéltebb, ragaszkodóbb.

Ana Maríát megviselte az elválás. Hónapokkal, vagy évekkel később, már Európában, amikor a szülei és a szülei barátai a téli hideggel a sarkukban megérkeztek hozzájuk, és ittak egy korty szíverősítőt, hogy átmelegedjenek, mihelyt abbahagyták a didergést, máris a távoli országra terelődött a szó. Az utcákat, az embereket, a napsütést, a könyveket, a tantermeket, a strandokat, a fiatal lányokat, a fákat, a tereket, a tangókat, az esőt, a fátyolos ködöt: mindent megszépített az emlékezet. Ana María számára viszont az Angyal jelentette azt a másik országot. A reggeli sétáik. Az a tiszta tekintet, amely csak úgy itta a bizalmas információkat, és aztán elködösült. Hosszú éjszakákon át hallgatta, ahogy a szülei és a szülei barátai arról panaszkodnak, hogy milyen kemény sors a száműzetés. Addigra már ő is értette, hogy ez tulajdonképpen valóban így van. Az első évben szűkösen éltek, sőt, egy rövid ideig még éheztek is. Most már nem. Most már jobban ment a soruk, az apja dolgozott, az anyja szintén, ő pedig gyorsan megtanulta az új nyelvet, és az iskolában sem voltak gondjai. Apránként mindannyian alkalmazkodtak a helyzethez. Mindenesetre Ana María számára a száműzetés azután is keményebb volt, mint a többiek számára, pusztán azért, mert nem volt vele az Angyal.

batoria.

Una mañana los padres de Ana María la llamaron aparte y le informaron que los tres se irían del país. ¿Cuándo? Mañana. Ana María no preguntó la razón de semejante estampida, primero porque no le importaba demasiado y luego porque su primer pensamiento fue para el Ángel. Estar separados iba a ser para ambos algo muy triste. Se atrevió a insinuar que ella podía quedarse con los abuelos, así no perdía el año de colegio. Pero ni Agustín ni Ester admitieron excusas. Viajarían los tres, ya estaba decidido.

Ana María salió un momento a la calle, sin ninguna esperanza de encontrar al Ángel y sin embargo estaba allí, como si hubiera sabido que se trataba de una despedida. Casi llorando, ella le transmitió la mala noticia, y los ojos del Ángel, como era de esperar, se nublaron. Ana María habría querido acariciarlo, como hacía con Trifón, pero es sabido que los ángeles no son acariciables. Se limitó a preguntarle si no sería posible que él también viajara y hasta agregó que el tío Sebastián le había dicho que los ángeles custodios seguían a su custodiado dondequiera que éste se trasladase. Al Ángel se le nublaron los ojos más aún y sacudió la cabeza con inesperada resignación. Ella se sintió un poquito defraudada. Lo había creído más osado, más decidido, más solidario.

Para Ana María la ruptura fue traumática. Cuando meses o años después, ya en Europa, sus padres y los amigos de sus padres llegaban de la calle con el invierno a cuestas y tomaban un trago fuerte para entrar en calor, no bien dejaban de temblar empezaban a hablar del país lejano. Calles, gentes, sol, libros, aulas, playas, muchachas, pinos, plazas, tangos, lluvias, neblinas, todo se introducía en la nostalgia. Para Ana María en cambio el país era el Ángel. Era sus caminatas matutinas. Era aquella mirada transparente que acogía las confidencias y luego se nublaba. Muchas noches había oído a sus padres y a los amigos de sus padres quejarse de que el exilio era duro. A esa altura ella comprendía que eso era aproximadamente cierto. El primer semestre había sido de penurias y hasta habían pasado un poco de hambre. Ahora no. Ya estaban mejor, el padre trabajaba, la madre también, ella misma había aprendido rápidamente la nueva lengua y no tenía problemas en la escuela. De a poco se habían ido adaptando a la situación. Sin embargo, para Ana María el exilio seguía siendo más duro que para los demás, sencillamente porque no estaba el Ángel.

Así y todo fue una buena nueva la sorpresiva reaparición

Ezért aztán nagyszerű és váratlan újság volt Eduardo bácsi újbóli föltűnése. Ana María sohasem merte tőle megkérdezni, hogy szabadon engedték-e, vagy egyszerűen megszökött. Szerette volna azt hinni, hogy megszökött, pontosan úgy, ahogy a tévésorozatokban szoktak: lemerült a folyó vizébe, és csak egy lyukas szalmaszálon keresztül vett levegőt, hogy megmeneküljön az őt üldöző termetes kutyák elől. Eduardo bácsi örült a viszontlátásnak. Ana María úgyszintén, de úgy látta, Eduardo bácsi fáradt és tétova, mintha beteg lett volna. Egy alkalommal Ester megkérdezte, hogy tud-e valamit Sebastiánról, Eduardo bácsi pedig egy pillanatra fölélénkült, de az is lehet, hogy inkább haragra lobbant, és azt válaszolta, hogy nem szeretne beszélni a témáról. Aztán csak kibökte: Sebastián besúgó volt. Ester – kevés meggyőződéssel – azt mondta, hogy nem tudja ezt elhinni a bátyjáról. Mennyire hiányzott az Angyal Ana Maríának: úgy szerette volna neki elmesélni ezt a szenzációs hírt.

Aztán mégis, hónapokkal később, amikor végre eljött az ősz, és Ana María a gondolataiba merülve sétált a gesztenyefák alatt egy forgalmas, széles sugárúton, váratlanul meghitt, otthonos érzés járta át a testét, mintha egyszerre ugyanolyan aromája lenne a városnak, mint az iskola öreg utcájának az óceán túlpartján. Már mielőtt meglátta, tudta, hogy ő az. Az egyik padon ott ült az Angyal, fölszedett pár kilót, kevésbé volt sápadt, és a tekintete szerencsére ragyogóan tiszta volt.

Ana Maríából kitört az örömujjongás, és rögtön hozzáfogott, hogy beszámoljon a száműzetés két évének minden részletéről, aztán persze száz meg száz kérdéssel árasztotta el az Angyalt, aki türelmesen hallgatta, mégis vitathatatlan volt, hogy időnként elkalandozik. Aztán kihasználva egy pillanatot, amikor Ana María épp levegőt vett, így szólt: „Börtönben voltam." Miután Ana María magához tért, megkérdezte, hogy politikai fogoly volt-e. „Nem egészen – felelte az Angyal –, te elmentél, én pedig munka nélkül maradtam, mert nem engedélyezték, hogy kövesselek – sosem árulták el, hogy miért –, és akkor átmenetileg megbíztak egy politikai fogoly őrzésével."

Ana María rettentően meglepődött, hogy az Angyal beszél, de így volt, megszólalt. A hangja pont olyan tiszta volt, mint a tekintete, amikor nem fedi ködfátyol. Aztán megkérdezte tőle, milyen volt a börtönben, az Angyal pedig azt felelte: „Szörnyű." És minthogy a témáról már számtalan litániáit hallott a szüleitől, Ana María bátorkodott megkérdezni, hogy megkínozták-e. „Igen is meg nem is. Habár szakértők a témában, engem testileg nem tudtak megkínozni, mégis úgy intézték, hogy fájdalmat okozzanak az emlékek, a gyöngédség, a nevetés. Sosem felejtem el azt az éjszakát, amikor kettészakították bennem a hitet, tető-

del tío Eduardo. Ella nunca se atrevió a preguntarle si lo habían soltado o simplemente se había escapado. Prefería creer que se había escapado y, tal como sucedía en las seriales de televisión, se había sumergido en el río y respirado por una cañita hueca a fin de salvarse de los enormes perros que lo perseguían. El tío Eduardo se alegró de verla. Ella también, pero lo encontró cansado, vacilante, casi como si estuviera enfermo. En una ocasión Ester le preguntó si sabía algo de Sebastián, y el tío Eduardo pareció animarse o tal vez encenderse de rencor cuando respondió que prefería no hablar de ese sujeto. Y al fin lo soltó: había sido un soplón. Ester dijo, sin mucha convicción, que no podía creer eso de su hermano. Ana María echó de menos al Ángel: cómo habría querido contarle aquella impresionante novedad.

Meses después, sin embargo, cuando ya era por fin otoño y Ana María caminaba pensativa bajo los castaños de una avenida muy concurrida y muy amplia, sintió que la invadía un extraño bienestar, algo así como si de pronto aquella ciudad tuviera el mismo aroma que la vieja calle del colegio al otro lado del océano. Antes de verlo, ya sabía que era él. Sentado en un banco estaba el Ángel, un poquito más gordo y menos pálido, pero sus ojos estaban por suerte despejados.

Ana María no pudo contener un grito de alegría y enseguida se puso a contarle con todo detalle sus dos años de exilio y también le hizo un centenar de preguntas. El Ángel la escuchó con paciencia, pero era indudable que de a ratos se distraía. En un instante en que Ana María se tomó un respiro, aprovechó para decir: "Estuve preso." Después de asombrarse, ella le preguntó si había sido preso político. "No exactamente", dijo el Ángel, "te fuiste y me quedé sin trabajo porque no me autorizaron a seguirte, nunca supe por qué, y entonces, como misión transitoria, me encargaron de la guarda de un preso político".

Ana María casi no podía creer que el Ángel hablara, pero era cierto, había hablado. Con una voz que tenía la misma transparencia de sus ojos cuando no estaban nublados. Ella le preguntó cómo era la cárcel, y él dijo: "Horrible." Y como sobre ese tema había escuchado muchas veces la letanía de sus padres, Ana María se atrevió a preguntarle si lo habían torturado. "Sí y no. Aunque son especialistas, en mi caso no podían castigar un cuerpo, pero en cambio me hacían doler los recuerdos, el cariño, la risa. Nunca olvidaré la noche en que me rasgaron la confianza de arriba a abajo. Aún no ha cicatrizado." Ana María le preguntó si había estado en la misma prisión que el tío Eduardo. "Sí, en la misma. Él no

től talpig. Még mindig nem gyógyult be." Ana María megkérdezte, hogy ugyanabban a börtönben volt-e, mint Eduardo bácsi. „Igen, ugyanabban. Ő ugyan nem hisz bennem, már meséltED, de én hiszek őbenne, nagyon kedves fickó." Ana María boldog volt, hogy az Angyal jó véleménnyel van Eduardo bácsiról, de még jobban örült annak, hogy megszólalt. Egy beszélő angyal. Hát nem csodálatos? Most már egyáltalán nem bánta a száműzetést. Persze kicsit furcsállta, hogy Eduardo bácsival ellentétben az Angyalon nem látszott betegeskedés vagy fáradtság nyoma; igaz, néha összerezzent egy kiáltástól vagy dudaszótól, de néha még a magasabban levő ágakról lepottyanó gesztenyéktől is. Ráadásul, néhányszor, amikor a tekintete elködösült, Ana María mintha könyörtelenség nyomát látta volna benne. De rögtön helyesbített: biztos csak a szenvedés okozta, érthető neheztelés volt az.

Soha nem volt szárnya. Vagy legalábbis nem látszott, de Ana María, aki azelőtt nem is figyelt föl erre a szakmai hiányosságra, most úgy látta, mintha vágyódna valami után. Már maga a tény, hogy beszél, jelentett valamit, efelől nem volt kétsége, de képtelen volt rájönni, mi van a dolog mögött. Mindenesetre még e szépséghibák ellenére is elégedett volt, már-már boldog. Európa sokkal érdekesebb volt az Angyallal mint angyaltalanul.

Biztos ami biztos, terveket szőtt. Elhatározta, hogy takarékoskodni fog, hogy elutazhasson valahova az Angyallal. Szinte egyáltalán nem volt lehetősége spórolni, mivel a szülei keveset kerestek, és a családban senki sem engedhette meg magának, hogy utazásról, vagy akár egy szerény biciklirő álmodozzon. De ő dolgozni fog, megtalálja a módját, hogy keressen egy kis pénzt, és félre is tudjon tenni belőle. Egy út az Angyallal a hegyekbe vagy a tengerpartra, egy délután valamelyik – errefelé oly népszerű, hatalmas – vidámparkban, mindez része lett annak a jövőnek, amely egyszerre elérhetővé vált.

Mégis, be kellett látnia, hogy az Angyallal fenntartott kapcsolata most nem volt olyan zökkenőmentes, mint a régi sétáik idején. Néha egy hét is eltelt anélkül, hogy látta volna. Ana María minden perce várakozásban telt, de amikor az Angyal végre megjelent, ő igyekezett leplezni aggodalmát. Arra gondolt, ha az Angyal rájön, mennyire hiányzott neki és mennyire szereti, talán hiú, nagyképű és fontoskodó lesz; tudják, pontosan úgy, ahogy az a teremtményekkel, főleg a hús-vér teremtményekkel történni szokott. Szóval, Ana María igyekezett odafigyelni az Angyal magaviseletére, egy kicsit az őrangyala őrangyala lett.

Amikor aztán az Angyal előkerült, Ana María tapintatos kérdéseket tett föl neki azzal a céllal, hogy kipuhatolja, mivel is tölti a napját, de ő különös módon hallgataggá vált. Csak akkor cree en mí, ya me lo has contado, pero yo sí creo en él, es un tipo admirable." A ella le gustó mucho que el Ángel elogiara al tío Eduardo, pero más todavía le gustó que hablara. Un Ángel parlante. ¿No era maravilloso? Ahora sí valía la pena el exilio. Así y todo le extrañó que el Ángel, a diferencia del tío Eduardo, no estuviera desmejorado ni nervioso; sólo parecía asustarse de los gritos y los bocinazos y aun de las castañas que a veces caían de las ramas altas. Por otra parte, las pocas veces en que los ojos se le nublaban, a ella le parecía advertir un cierto nimbo de crueldad. Pero inmediatamente se corregía: debía ser el lógico resentimiento por haber sufrido.

Nunca había tenido alas, o por lo menos no habían sido visibles, pero Ana María, que antes no se había fijado en esa carencia profesional, sólo ahora lo encontró desalado. El mismo hecho de que hablara significaba algo, de eso estaba segura, pero no caía en la cuenta de cuál era ese significado. Sin embargo, aun con esos descuentos, estaba conforme, casi feliz. Una Europa con Ángel era algo mucho más entretenido que una Europa desangelada.

Por las dudas empezó a hacer proyectos. Estaba decidida a ahorrar para viajar con el Ángel. Ahora casi no tenía oportunidades de ahorro, porque sus padres ganaban poco y nadie en la familia tenía permiso para soñar con viajes y vacaciones, ni siquiera con una modesta bicicleta. Pero ella trabajaría, ella encontraría la manera de ganar algún dinerito y en consecuencia de ahorrar. Ir con el Ángel a la montaña o a la playa, entrar con él en algún parque de diversiones, alguno de esos tan completos que por aquí se estilan, todo integraba un futuro que se había convertido en alcanzable.

No obstante, debía admitir que su comunicación con el Ángel no era aquí tan fluida como en sus antiguas caminatas. A veces transcurría una semana sin que apareciera. Ana María vivía en constante expectativa y cuando el Ángel por fin aparecía ella se esforzaba en ocultar sus zozobras. Se le figuraba que si el Ángel advertía hasta qué punto era extrañado y querido, podía volverse vanidoso, engreído, pedante; bueno, exactamente como ocurre con las criaturas y sobre todo con las criaturitas de carne y de hueso. O sea que Ana María se propuso velar por la educación del Ángel, ser un poco la custodia de su custodio.

Cuando por fin aparecía, Ana María le formulaba discretas preguntas destinadas a averiguar en qué consumía su jornada, pero el Ángel se había vuelto extrañamente reservado. Sólo mostraba algún interés cuando le hacía preguntas sobre el tío Eduardo, qué hacía ahora, si trabajaba, dónde

mutatott némi érdeklődést, amikor Eduardo bácsiról kérdezte Ana Maríát, mit csinál most, dolgozik-e valahol, merre lakik. Persze végighallgatta Ana María történeteit, amelyek egy kicsit kuszábbak voltak a régieknél, mivel most folyton ott bujkált benne a félelem, hogy untatja az Angyalt. Amikor aztán egyáltalán nem leplezve ásított egyet, Ana María érezte, hogy vesztésre áll, és összeszorult a szíve. A sok aggódás miatt viszont egyre vékonyabb lett, és ezt végül észrevette Agustín és Ester is, akiknek – minthogy továbbra sem tudtak az Angyal létezéséről – nem akadt jobb ötlete, és orvoshoz vitték, természetesen egy honfitársukhoz, mivel a többi egy vagyont kért a vizsgálatért.

Az orvos megnézte, de nem úgy, mintha egy a gyermekkora végén járó kislányt, hanem mintha egy virág nélküli vázát nézne. Megsimogatta a fejét, és butábbnál butább kérdéseket tett föl neki arról, miért eszik otthon olyan keveset, nem habzsolja-e be túlságosan gyorsan a tízóraiját az iskolában, és végül (közben kikacsintott az anyukára), nem szerelmes-e véletlenül. Nagy hahotával a végén. Ana María annyira átnézett rajta, hogy el sem pirult. Mindenesetre, amikor kiléptek az utcára, és Ester érdeklődött, hogy jól érzi-e magát, azt felelte, jól, de igazság szerint közben azt kérdezte magától – az orvos szavaival élve –, nem szerelmes-e véletlenül. Az Angyalba, természetesen. Egészen hazáig gondolkodott ezen, majd farkasétvágyat színlelve bőségesen megebédelt, csak hogy békén hagyják.

Ezúttal az Angyal tíz napig maradt távol. Ana María néha Eduardo bácsival vágott neki a sétának, de az Angyalról sosem beszéltek. Aztán egy alkalommal épp Eduardo bácsi hozta föl a témát. Megkérdezte, hogy még mindig foglalkoztatja-e Sebastián ama képzelgése. Ana Maríának föltűnt, hogy nem azt mondta, hülyeség vagy ostobaság, hanem *képzelgés;* nem másért, csak hogy ne ejtsen rajta sebet. Ana María rögtön elmosolyodott, és emlékeztette rá, hogy ő mindig is kedvelte az angyalokat, így hát, ki tudja. Eduardo bácsi jóízűen fölnevetett, és hozzáfűzte, hogy Ana María egyre szebb, és ő már tudja, rövidesen miféle angyalok bontogatják majd a szárnyukat körülötte. Ana María nem merte bevallani neki, hogy az ő angyalának nincsen szárnya. Ráadásul nyugtalankodni kezdett, hogy éppen most fog fölbukkanni, miközben a bácsikájával sétál, és ezt látva elriad majd. Persze nyoma sem volt.

Föltűnt viszont másnap, miközben Ana María egyedül sétált, szokása szerint a gesztenyés sugárúton. Az volt a benyomása, hogy ez alkalommal mintha őt várta volna. Mesélni akart neki az orvosnál tett látogatásáról, de az Angyal megelőzte. Az utóbbi időben eléggé bőbeszédű volt. „Azért vártalak, mert szeretnék neked mondani valamit. Valami fontosat." Ana Maríát vivía. Por lo demás escuchaba los relatos de Ana María, menos coherentes tal vez que los de antaño, dado que ahora ella no podía sobreponerse al temor de aburrir al Ángel. Y cuando éste bostezaba sin el menor disimulo, ella sentía que estaba fracasando y el corazón se le estrujaba. Lo que sí estaba era adelgazando debido a tanta ansiedad, y eso fue advertido al fin por Agustín y Ester, que, como seguían ignorando la existencia del Ángel, no encontraron nada mejor que llevarla al médico, un doctor compatriota, claro, porque los otros cobraban una barbaridad.

El médico la miró, no como quien mira a una niña que está concluyendo su infancia, sino más bien como se mira a un florero sin flores. Le acarició la cabeza y empezó a hacerle preguntas tontísimas acerca de por qué comía tan poco en su casa y si no engulliría los bizcochos demasiado de prisa en los recreos y por fin (haciéndole un guiño a la madre) si no estaría enamorada. Gran risotada final. Ana María lo despreció tan profundamente que ni siquiera enrojeció. Sin embargo, cuando salieron a la calle y Ester le preguntó cómo se sentía, ella dijo que bien, pero lo cierto era que se estaba preguntando si, como había dicho el médico, no estaría enamorada. Enamorada del Ángel, por supuesto. Siguió pensando en eso hasta que llegaron a la casa, y allí comió abundantemente, simulando un apetito voraz, sólo para que la dejaran tranquila.

Esta vez el Ángel estuvo diez días sin comparecer. Ana María salía a veces de paseo con el tío Eduardo, pero nunca hablaban del Ángel. No obstante, una vez fue el tío Eduardo quien tocó el tema. Le preguntó si todavía le preocupaba aquella fantasía de Sebastián. Ella se dio cuenta de que decía *fantasía* y no estupidez o bobería, nada más que para no herirla. Ana María se limitó a sonreír y a recordarle que a ella siempre le habían gustado los ángeles, así que quién sabe. El tío Eduardo rió francamente y comentó que se estaba poniendo muy linda y que dentro de poco él ya sabía qué clase de ángeles le iban a arrastrar el ala. Ella no se atrevió a confesarle que su Ángel no tenía alas. Además le vino cierta aprensión de que apareciera justamente ahora, cuando ella paseaba con el tío, y que esta presencia lo espantara. Pero ni rastros.

Apareció en cambio al día siguiente, cuando ella iba sola, otra vez en la avenida de los castaños. A Ana María le dio la impresión de que también esta vez la estaba esperando. Quiso contarle la entrevista con el médico, pero el Ángel le ganó de mano. Últimamente estaba muy locuaz. "Te esperaba

először kirázta a hideg, aztán szokatlan forróság öntötte el az arcát. Nekitámaszkodott egy fának, úgy várta a kinyilatkoztatást. „Nem jövök többet." Ana María azt hitte, rosszul hall. De az Angyal megismételte: „Nem jövök erre többet." És mivel Ana María még mindig nem szólalt meg, az Angyal fontosnak vélte hozzátenni: „Nem lehetek tovább az Őrangyalod." Ana María száját úgy hagyta el a „miért", mint valami halk nyöszörgés. „Mert most már valaki más őrangyala vagyok." Ana María nagyot sóhajtott, mielőtt föltette volna a következő kérdést: „Egy másik kislányé?" „Nem, egy másik nőé." Ana Maríára csöndes kétségbeesés telepedett. Úgy érezte, hogy képes lenne megküzdeni egy másik kislánykával, de egy nővel nem. És ami még rosszabb, az Angyal tekintete ragyogóan tiszta volt, míg az övé elkódösült. „Ez azt jelenti, hogy előléptettek – mondta az Angyal –, egy nő őrangyalának lenni komoly felelősség." „Gratulálok – válaszolta Ana María, és még sikerült hozzáfűznie: – De néha azért eljössz, ugye? Ha csak látogatóba is." „Nem, az tilos" – felelte az Angyal szomorúság legapróbb nyoma nélkül a hangjában. A következő kérdést már alig hallhatóan motyogta el: „És milyen az a nő?" „Szép, nagyon szép." Abban a pillatanban Ana María úgy látta, hogy az Angyalnak szárnya van. Tulajdonképpen nem a hátán, hanem a tekintetében. Olyan volt a tekintete, mint annak, aki éppen repül. Ez már túlságosan sok volt. Nem maradt más kiút, búcsút intett és futva távozott.

Négy napon keresztül sírt vigasztalanul, bár ügyelt arra, hogy senki se lássa. Az ötödik napon beléhasított a félelem, hogy ha ennyire emészti magát, még vékonyabb lesz, és megint elviszik az orvoshoz, aki sületlenségeket fog kérdezni tőle. Így hát elhatározta, hogy azon nyomban abbahagyja a sírást. A hatodik napon már sokkal jobban érezte magát, és sétára indult Eduardo bácsival.

Nem a gesztenyés sugárút felé mentek. Másik útvonalat javasolt, így aztán előbb az utcai árusok könyveit nézegették, majd beültek egy kávézóba. Kellemes, napsütéses délelőtt volt. Életvidám, jól öltözött emberek korzóztak mindenfelé. A tűzoltóautók szirénája elegáns, érzelgős keringő volt. A házikedvenc ölebek, miután megöntözték álmaik fáját, elégedetten vakkantottak, és visszatértek úrnőjük csillogó csizmája mellé. Még a rendőrök is úgy érezték, hogy kötelező mosolyogniuk. Eduardo bácsi egy sört kért, Ana María pedig citromfagyit.

„Tudod, bácsikám… – mondta Ana María. – Azt hiszem, mindig is igazad volt. Nem léteznek."

K. G. fordítása

Mario Benedetti: *Geografías.* 1984

porque quería decirte algo. Algo importante." Ana María sintió primero un escalofrío y luego un extraño calor en las mejillas. Se recostó en un árbol para recibir la revelación. "No voy a venir más." Ana María creyó no haber oído bien. Pero él repitió: "No voy a venir más por aquí." Y como ella permaneció muda, el Ángel se creyó obligado a agregar: "No puedo ser más tu Ángel de la Guarda." El "¿por qué?" de Ana María sonó como un gemido. "Porque ahora soy la guarda de otra persona." Ella respiró hondo antes de inquirir: "¿Otra niña?" "No. Otra mujer." A Ana María la invadió una mansa desesperación. Se sentía capaz de competir con otra muchachita pero no con una mujer. Para peor, los ojos del Ángel estaban gloriosamente despejados y en cambio los de ella se nublaron. "Eso significa que me han ascendido", dijo el Ángel, "ser el custodio de una mujer es mucha responsabilidad". "Te felicito", dijo ella, y consiguió agregar: "Pero alguna vez vendrás, aunque sea a visitarme ¿no?" "No, está prohibido", dijo el Ángel sin la menor tristeza. La siguiente pregunta fue apenas un balbuceo: "¿Y cómo es la mujer?" "Hermosa, muy hermosa." Fue en ese preciso instante que a Ana María le pareció que el Ángel ahora tenía alas. No precisamente en la espalda sino en la mirada. Tenía la mirada de los que vuelan. Eso ya era demasiado. No le quedó otra salida que decir chau y salir corriendo.

Durante cuatro días lloró copiosamente, aunque siempre en la clandestinidad. Al quinto, le asaltó el temor de que tanta congoja aumentara su flacura y que en consecuencia la llevaran de nuevo al médico que preguntaba sandeces. Así que resolvió suspender radicalmente el llanto. Al sexto día, ya bastante recuperada, salió de paseo con el tío Eduardo.

No fueron a la avenida de los castaños. Ella propuso otro rumbo, así que estuvieron revisando libros en los puestos callejeros. Luego se instalaron en un café. Era un día agradable, soleado. La gente lucía optimista y elegante. Las sirenas de los bomberos eran valses nobles y sentimentales. Los perros burgueses, tras regar el árbol de sus sueños, emitían ladriditos de contento antes de regresar junto a las relumbrosas botas de sus amas. Hasta los policías se sentían obligados a sonreír. El tío Eduardo pidió una cerveza y Ana María un helado de limón.

"¿Sabés una cosa, tío?", dijo Ana María. "Creo que siempre tuviste razón. No existen."